

ÅRET

Någon särskilt lång vinter blev det inte i år och snöslungan fick stå oanvänd i garaget. Det blev också tidigt varmt med en tidig vår. Men inte hjälpte det när det sedan blev midsommar, på den natten var det frost.

Efter midsommar blev det dock annorlunda med högsommarvärme som sträckte sig långt in i augusti. En hel del åska var det under sommaren och vid ett av dessa så brann magasinerna vid Brottbys gård ner. Allt brann upp på bara några timmar och även asfalten mellan husen sveddes.

Hösten blev lång och varm (september och oktober), medan november deppade ihop totalt med bara fem timmars solsken på hela månaden. På juldagen kom så vintern och vi vaknade upp till ett vitt vinterlandskap.

FAMILJENYTT M.M.

Under året har Ida både blivit döpt och lärt sig att gå. Lova har blivit så stor så att hon numera är skol flicka.

Och både farmor och farfar gläder sig att ha de fyra barnbarnen så nära, Lova, Saga, Oscar och Ida. Även om det ibland känns som om tiden bara rinner iväg utan att man hinner träffa dem.

I Per-Olof Jonssons fotspår

I augusti gjorde vi en kortsemester till Wij trädgårdar och By socken utanför Avesta. Bakgrunden var att Hans-Georg spårat den dräng som under namnet "båtsman" finns med i skymningsspelet "Huldrans natt" och som rymde från sitt jobb som dräng på torpet Domarudden, till By socken. Vi hittade såväl hans hus, som lyssnade på en orgelkonsert i kyrkan där han är begravd. Såg också ålderdomshemmet där han bodde sina sista år – en hemsk anstaltsbyggnad. Men Sonia blev också lycklig över att äntligen komma till Wij trädgårdar. God mat fanns det också i By socken ;-).

Vid Sundbyberg

Torpet Sundbyberg är rivet och efter mycket trassel har Björn och Linda fått bygglov för sitt naturhus. Året har gått åt till att förbereda för byggandet. Men till sist fick han sätta igång.

Det har sprängts för byggnad och teknikhus och underlag till garaget blev färdigt dagen innan kylan satte in på allvar veckan före jul. Nästa steg är att börja med underlaget för teknikhus, huvudbyggnad och växthus. Huset kommer ju att ligga inne i växthuset, så det första som kommer på plats efter garaget, är växthuset. Därefter kommer

Efter sommarens åskväder återstår inte mycket av magasinerna vid Brottbys gård. Äntligen kan arbetet vid Sundbyberg påbörjas.

huset att byggas inuti det färdigbyggda växthuset. Läs mer här: <http://www.sundbynaturhus.se>.

TOMTFÅGLAR OCH ANNAT

Vi räknar varje år hur många arter som vi ser eller hör på eller från tomten. Hans-Georg är fortfarande lite handikappad eftersom parabolmikrofonen, som förstärker alla fåglarnas läten, fortfarande är på reparation. Dessutom är benen inte av den kalibern längre att det går att fara omkring på tomten hur som helst och ned till sjön har det varit knepigt att ta sig med tubkikaren. Trots det kom vi upp i 100 arter jämnt. En art var ny för tomten: större skrikörn, så nu är vi uppe i totalt 157 tomtkryss.

Vinterfågelmatningen brukar så varma vintrar som den 2013/2014 ge förhållandevis få arter. Vi fick till slut ihop 29 arter, vilket får anses vara bra med tanke på frånvaron av kalla perioder. Ingen ny matningsart detta år. Oktober – december har 19 arter besökt matningarna. Ett problem har hampröbehållaren varit, eftersom skräp i frösäckarna sätter igen de nedre öppningarna på mataren. En nödlösning är att med jämna intervall försöka rensa nedtill med äggsked och potatissticka av stål. Vi prövade också för första gången att smeta margarin på en trädstam och margarinet blev populärt. Inte bara på stammen

utan också direkt från paketet som fick ligga framme på altanbordet.

Som vanligt gick riksmästerskapen i tomskådning av stapeln andra lördagen i september. På grund av den varma hösten var fortfarande en del flyttfåglar kvar och vi nådde upp till 50 arter jämnt under dagen. Det är tangerat rekord för tomten riksmästerskapsdagen.

Hans-Georg följer häckfåglarna i reningsdammarna på Löts avfallsanläggning inom ramen för arbetet med SÖRAB:s fågelgrupp. Tyvärr misslyckades svarthakedoppingarna i år, antagligen beroende på att vattenståndet sänktes väldigt mycket under häckningstiden. Smådopping fanns också i en av dammarna och det rastade såväl grönbena som enkelbeckasin på eftersommaren. I oktober såg vi en försärla vid en av de nedre dammarna. Som vanligt häckade flera par knipa i dammarna och antagligen två par drillsnäppa och ett par skogssnäppa.

FÖRENINGSLIV

Stockholms Ornitologiska Förening (StOF)

Hans-Georg är fortsatt redaktör för Fåglar i Stockholmstrakten, som har kommit ut med fyra nummer. Stående inslag är "Hemma på Sjöbacken", där Hans-Georg skriver om vad som tilldragit sig i fågelväg runt huset och i trakten.

Pilgrimsfalk sattes ut på Folksamsskrapan. Talgoxe och blåmes på fylld kokosnöt. På rad i Fyledalen.

Eftersom Hans-Georgs ben inte längre hänger med, gjorde han sin sista exkursion som ledare i slutet av maj. De två sista resorna gick till Öland resp. Skåne. *(Så därför finns utrymme nu för att se om ni inte kan övertala Hans-Georg på trevliga privatresor).*

Angarngruppen

Hans-Georg är fortfarande aktiv i Angarngruppen, även om det inte blir så mycket i fält eftersom benen inte fungerar för längre promenader, speciellt inte med tubkikare på axeln.

Det händer inte mycket vid sjöängen, eftersom naturvård inte är intressant för politikerna. Nästa år hoppas vi dock på lite bättre fart och förhoppningsvis ett nytt fågeltorn vid Lundbydiket, den mest centrala fågelobsplatsen vid sjöängen numera. Den höstresa vi brukar göra med valda medlemmar ur Angarngruppen blev aldrig av 2014.

Hembygdsföreningen

Hans-Georg är fortfarande vice ordförande i föreningen. Midsommarfesten vid Kvarnstugan drog som vanligt stor publik, med 600-700 besökare, lite mindre än året före eftersom vädret var lite osäkert.

Under året höll Hans-Georg tre föredrag om platsnamn (byar, hus, gårdar, osv.) längs de gamla färlederna genom våra socknar. Det var tänkt som ett enda föredrag från början, men det visade sig vara en enorm massa information som flöt in då gamla kartor och kyrkböcker studerades.

Kyrkokören

Kyrkokören har inte kvar så många medlemmar. Vår tidigare körledare deltidspensionerade sig och vi har under hösten haft två olika ledare, senast Eva Jonsson. Kyrkoherden Elisabet har varit med och också sjungit under senare delen av hösten. Höstsäsongen avslutades med en välbesökt ”julinsjungning” den fjärde advent. Tomas slutar i och med denna julinsjungning

HÄSTLIV

Lilla Q kommer i mitten av januari till stoflocken. Lilla Q som är störst av alla hästarna i hagen är en quarter med fullblodsinslag. Under hopsläppet springer Hekla bredvid Tindra och talar om att nu tar vi det lite lugnt och bråkar inte med den nya hästen. Och så det lyckas, Tindra lyssnar på Hekla som hon beundrar. Blåda håller sig för sig själv och blandar sig numera inte in i några diskussioner om hierarkier.

Grundridningen av Tindra satt ganska bra vid årsskiftet 2013/2014. Vi kunde skritta, trava och galoppa utomhus, inomhus har vi inte ens, ett år senare, kommit till galoppen. Utomhus känns också galoppen på våren lite läskig för Sonia.

På våren fortsätter lektionerna inomhus med Tindra för Agneta Sjöberg och då och då rider Sonia även Blåda på lektioner (när tid finns). Blåda blir också duktigare, fast hon är så gammal, men på våravslutningen så grisepassar ekipaget stilfullt. På hösten börjar Tindra med att vara tillsammans med de andra på lektionerna och det tycker hon är roligt. På slutet av hösten är det Cathrine Liljequist (<https://sites.google.com/site/>

Ett av hästbaderna i somras. Brudstigsritten samlade mer än 40 deltagare.

alecksislandshaestar/) som tar över lektionerna när Agneta blir höftoperad.

Någon gång per månad blir det också lektioner i Working Equitation för Fredrik Graucob (<http://fg-equitation.webnode.se/>). Tindra är väldigt orädd för alla konstiga hinder så det är inga problem med, men hon tycker det är dödstrist att ridas bort från de andra i ridhuset. Men vid årets sista WE-träning så fixar vi både bron och grinden suveränt och får en del hyfsade travsteg mellan hindren.

I den tidiga hösten åker vi (Tindra och Sonia) på clinic för Patrick Allori (<http://www.hastringen.dinstudio.se/>). Det är framförallt markarbete vi jobbar med, men det blir även en del uppsuttet.

När det var snö testades att köra parsläde, men slädkorgen var inte alls anpassad för parstången så det var bara att ge upp tanken. Några gånger har det också blivit parvagn, men varken vagnen eller hästarna är riktigt optimala för det. Hästarna sköter sig alldeles utmärkt, men när man ökar till trav så har de så otroligt olika steg. Tindra är ju troligen en klockren fyrgångare med stora och rumsliga travsteg medan Blíða som är en femgångare trippar på med sina små travsteg. Galopperna är också väldigt olika med runda hopp från Tindra och en flack springgalopp för Blíða. På slutet av året blev det istället test om inte tandemkörning skulle kunna gå och visst skötte sig hästarna. Det är bara en gång Sonia har kört med vagn men tömkört har hon gjort några fler gånger. Blíða längst fram och Tindra på rad

efter Blíðas rumpa. Men efter att testat detta blir man verkligen imponerad av fyrspannskuskarna. Hur svårt som helst att hålla bägge tömmarna lagom spända hela tiden.

Vid några tillfällen har även Sofie Piehl, Agneta Gabriellsson och Jorun Skagerberg kommit hit och hälsat på oss i Svistastallet. Än har Sonia inte vågat hänga med på Tindra, men åtminstone en rolig utflykt till Angarn hann Sonia vara med på Blíða i år.

I september ordnar Ridled Roslagen en ritt vid Lohärads kyrka. Ridled Roslagen (<http://www.ridledroslagen.se>) är en förening där Sonia är medlem som vill ge ryttare möjlighet att uppleva naturen i Roslagen till häst med möjlighet till övernattning för både häst och ryttare så att ekipage kan ge sig ut på långritt. Sjöstugan på tomten är tänkt som ett möjligt övernattningsställe. Ritten vid Lohärads kyrka, Brudstigsritten, lockade totalt mer än 40 ekipage och vi red ca 2 mil. Det var otroligt att allt fungerade så otroligt bra och att alla hästarna skötte sig. Från Svistastallet var vi hela fem ekipage som deltog.

På våren blir det flera längre turer med Berith Bengtsson. För att det inte ska bli för långt för Tindra så går Sonia alla skrittpartierna i skogen. När vi rider på detta sätt inser Sonia att hon nog har saknat de långa utflykterna en hel del. Men med en liten lätt hälta på Tindra blir det stopp för detta i denna omgång. Hon får vila sig frisk med hjälp av en cortisonspruta. Samtidigt blir

Fjällskivlingarna var goda. Tack Tomas, Oscar och Ida för hjälpen att hitta dem. Novermbersnöfall vid Sundbyberg - Sonia och Oscar.

det bantning, efter att hon svällt upp på slutet av utfodringssäsongen med fri tillgång.

Alldeles strax efter att vi har satt igång igen så hittar Sonia Tindra blockhalt i hagen med ett stort sår på karleden. Det är kvällen innan midsommar och meningen är att de tre största barnbarnen ska sova över hos oss, men istället för barnvakter får vi åka till Ultuna medan Tomas kommer till oss och blir barnvakt. Efter förnyad vila så läker allt dock och Tindra har fått en lång sommarvila kombinerad med bantning.

Sommaren efter midsommar blir stekhet och även långt in i augusti så det blir en del utflykter till Sjöbergsudden där vi försöker med hästbad. Tindra tycker det är underbart även om vi inte kommer så långt att vi simmar tillsammans. Men jösses så man kan skvätta. Vid en av dessa turer med vagn så får Sonia verkligen en förståelse för vad ett käpp i hjulet innebär. Sonia kör Tindra och kör för nära en ganska stor stam och får den in i hjulet. Totalstopp så det är bara att spänna av allting. Cool häst dock och alla hästar, barn och en hund klarade sig utan skador. Sedan får Sonia hjälp av Andrius att såga av grenen och spänna för igen.

Under året har de största barnbarnen Lova och Saga ridit shettisar på Rörby och de har utvecklats en hel del. Så på juldagen rider Lova och Sonia ut helt ensamma och det blir t.o.m. några galoppsteg på Blíða. Även Saga har blivit mycket duktigare och var en av de första som fick sitta upp på Tindra.

Under hösten fanns även i år en hel del svamp, även om Sonia aldrig lyckas samla in så mycket så att hon blir nöjd. Det blev några härliga turer med häst där vi plockade en del svamp. Vid ett tillfälle så sätter Sonia fast Tindra i en gran, men svampplockningen får ett snabbt slut när Tindra kastar sig på rygg och ska rulla med sadel och allt. Typiskt Tindra.

Under hösten har Sonia gjort sin första avsättning på Tindra. Nåja, den kan verkligen kallas försiktigt, då Sonia snarast blev avstruken mot sly när Tindra försöker undvika att bli blöt om fötterna. Med Blíða som handhäst var det svårt att hindra. Hoppas vi nöjer oss med detta.

Mot slutet av året så rider vi ut själva för första gången, vilket går jättebra. Men så här första gången blir det bara sommarhagen runt. Tölträningen har påbörjats i årets sista självande dagar, så det får vi återkomma med rapport om i nästa nummer av Sjöbackenbladet.

Arbete

Ett spännande projekt i år har varit att titta på spridningsmöjligheter inom Stockholms stads randzon (1 mil kring Stockholms stad), ett uppdrag för Stockholms stad. Det blev flera GIS-analyser för eklevande arter, groddjur och barrskogsfåglar. Då det gäller ekarna fick vi från länsstyrelsen tillgång till deras alldeles nyligen avslutade inventering av naturvårdssträd i hela Stockholms län.

Projektet med att följa sånglärkornas häckning på Ladugårdsgärde har fortsatt. Bakgrunden var de galopptävlingar som hålls på nationaldagen och där man inom Förbundet för ekoparken var oroliga för att lärkbon och -ungar skulle trampas ned av de besökare som väntades. Totalt fanns i år tio revir

Det är ofta något som behöver eldas på tomten. Ett sjöflygplan gör touch down på Garnsviken.

inom området, men med de åtgärder som vidtogs mot bakgrund av vad vi fick fram 2013 misslyckades noga bara två häckningar. Den ena berodde på att lärkorna valde att häcka för nära det område som användes vid tävlingarna. Hannen i det andra reviret fick aldrig tag på någon hona. Den konserthelg, Summerburst, som genomfördes helgen efter kan ha påverkat starkare. Till 2015 får Summerburst därför hålla sig norr om fältet.

Återigen har vi blivit kontaktade med anledning av ett strandskyddsärende i Värmdö kommun. Ärendet är inte avgjort än, så vi har ingen aning om vad det kommer att mynna ut i. Denna gång handlade det om att man skulle ha avverkat träd inom strandskyddat område, något som tillåts i byggnadsplanen, men inte i de nya strandskyddsparagraferna i Miljöbalken.

Projektet med utökad småbåtshamn vid Bromskär på Blidö har äntligen seglat i mål. Vi var första gången inkopplade i projektet år 2000 och då hade det redan hållit på ett par år. Nu har i alla fall de boende på Svartlöga och andra öar fått igenom sina önskemål på en bättre hamn. När detta skrivs har arbetena just satts igång.

Säbyholm i Upplands-Bro kommun är välkänd för alla fågelskådare, eftersom landets första bruntrast rastade här en tid för ett drygt år sedan. Nu ska området bebyggas med kompletteringsbostäder och nere vid Mälarstranden vill exploatören göra nya bryggor och återetablera

en badplats med hopptorn. Vi har haft i uppgift att undersöka om det finns skyddsvärd fauna eller flora som skulle kunna påverkas negativt. Vi noterade att det inte gjorde det, förutom att det växer trubbnate i vattnet, en art som är ovanlig och minskande. Det är dock knappast troligt att åtgärderna skulle medföra att trubbnaten försvinner. Men länsstyrelsen kan ha en annan uppfattning.

Öster om Östhammar ligger ett område som avses exploateras med permanentus. Det ligger på ett tidigare skogsbetesområde och det växte också en planta av stor nunneört där, vilket medförde en hel del extraarbete. Den är värdväxt för den hotade mnemosynefjärilen och därför fick vi lägga ned en massa tid och energi på att reda ut om det här skulle kunna vara en lokal för fjärilen, nu eller i framtiden. Långt om länge kom vi fram till slutsatsen att det är för lite för fjärilen med bara en planta. Dessutom ligger förekomsten i det strandskyddade området, som kommer att bevaras.

I början av juni var det så äntligen dags att gå ut på samråd om de blivande naturreservaten i Stockholm (Kyrkhamn, Årstaskogen och Älvsjöskogen). Med remisstid och maktskifte i Stockholm så lär det dröja ett tag till innan det är avgjort hur reservatsbildningarna ska se ut.

Tillsammans med Stockholms stad och Nyréns är vi med och funderar på hur man kan få det hårt exploaterade området vid Årstaberg mer grönt genom att planteringar och annat i Årstabergs parker.

Barn i olika storlekar. Oscar och Lova plockar lingon. Hans-Georg tillverkar trampstenar. Saga och Ida i Halloweenutställning.

Även i år har vi arbetat tillsammans med Friman Ekologikonsult i flera projekt. Många av dem handlar om exploatering inom Stockholms stad; bostadsområden i Hökarängen, omvandling av Kabelverksområdet m.m. vid Älvsjö och i Fagersjö. Utredningen om strandskyddsdispens vid Primus på Lilla Essingen har fått uppdateras efter ändringar av planen. För Sörab har vi fått titta på konsekvenserna av en ny våtmark vid Löt, något som bara kan bli positivt från naturvårdssynpunkt.

Som underkonsulter till Structor arbetar vi just nu med att hitta den mest lämpliga sträckningen för en VA-ledning mellan Upplands-Bro och Sigtuna. Eftersom detta projekt är sekretessklassat så blir det inte mer information om detta här ;-).

Sonia och Hans-Georg

Ekologerna på Sjöbacken

blåvinge på akleja. Stockrosor i novemberljus. Kungsängsliljor vid strandängen. En lysande bok i höstfärger.

Ett Gott 2015 till er alla!

Hemsidor

Hans-Georg <http://www.conec.se/HGW/>

Sonia <http://www.conec.se/sonia>

CONEC <http://www.conec.se>

Sjöbacken <http://www.conec.se/sjobacken>

Adress: Sjöbacken, Svista 17, 186 97 Brottby
08 - 510 104 31 (bostaden), **08 - 510 109 55** (Conec)

Om du vill e-posta till oss:

Sonia: sonia.wallentinus@conec.se

H-G: hgw@conec.se

Julaftonsparad på lång rad.